Inledningsanförande FUM 2026

”Hej Hanna,

Jag går termin 11 på läkarutbildningen. Jag fastande för det du sa i Läkarförbundets pressmeddelande om ”låtsasvikariat” – att unga läkares framtida möjligheter ofta hänger på referenser och välvilja. Som läkarstudent på väg ut i arbetslivet känner jag igen mig i den osäkerheten. Jag har sökt och söker fortfarande underläkarvikariat inför 2027. Och jag har tre frågor som jag gärna vill få ett ärligt svar på av en äldre kollega, som råkade bli du:

Med det du vet idag - vilka råd skulle du vilja ge ditt T-11-jag?

Hur kan jag starta min yrkesbana?

Kan mitt namn utgöra ett hinder för mig?"

Bästa kollegor, kära fullmäktigedelegater, ärade gäster,

Ungefär så här börjar ett brev som jag fick för en vecka sedan. Det här brevet sätter fingret på viktiga frågor, hinder, som vi som fackförbund måste ha lösningarna på.

Född med fel namn, född i fel land, född i fel kön, med sämre lön, född fel årtal, kompetensen för smal. För långsam, för snabb, för noggrann, för slarvig, för blyg, för dryg, för svag, för stark, för ivrig att bryta ny mark.

Ett sådant synsätt gynnar inte sjukvården och drabbar patienterna. Istället måste vi se till att arbetsmiljön i vården är så god att allas våra olikheter ses som en gemensam styrka. Vi behöver se till att Sveriges läkare, med alla sina olikheter, håller ett helt yrkesliv, ersätts korrekt för all arbetad tid och får kontinuerlig fortbildning.

Hur ska vi göra det? Det finns bara ett sätt…

En gammal indisk berättelse handlar om en far som hade flera söner som ständigt grälade. En dag gav han dem ett knippe pinnar och bad sönerna bryta pinnarna. Ingen klarade det. Sedan löste han upp knippet och gav dem pinnarna en och en. Då kunde alla bryta dem lätt.

Fadern sa: "En och en är ni lätta att bryta. Tillsammans är ni starka."

Översatt till vår fackliga värld: En medlem ensam kan vara sårbar, till och med knäckas, men många medlemmar tillsammans kan förändra villkor, förbättra arbetsmiljön på en arbetsplats och förändra sjukvården till det bättre. Vår styrka ligger i att vi, trots våra olikheter, väljer att stå tillsammans. Och varje medlem räknas. Som den gamla berättelsen lär oss: en pinne kan lätt brytas, men ett knippe är svårt att knäcka. Och Läkarförbundet - obrytbart.

Vi låter oss inte knäckas för vi är över hundra delföreningar starka. Vi är lokalföreningar och yrkesföreningar, Vi är specialitetsföreningar och vi är intresseföreningar.

Vi är läkaren på hälsocentralen, på skidorten i Härjedalen, Vi är den namngivna fasta

läkarkontakten, Vi är de enda som skriver under anställningskontrakten.

Vi är de lokalt anpassade villkoren, vi är en nationellt styrd sjukvård på spåren.

Vi är forskaren, verksamhetschefen, sjukvårdsdirektören, för filmen om ST-utbildningen är vi regissören.

Vi är emot de tunga ackorden som sätter tempot för högt i vården, Vi är specialisten på bakjouren och statsepidemiologen, vi är handledaren, professorn och ortopeden med sågen.

Vi är de som utvecklar och prioriterar, vi är de enda som opererar.

Vi är 61 000 och vi fortsätter att växa.

Sjukvården ser inte likadan ut över landet. Och vi läkare ser olika delar av den. En läkare som arbetar på en liten hälsocentral i glesbygd möter en annan vardag än kollegan på ett universitetssjukhus. Distriktsläkare, sjukhusläkare, chefer, forskare, yngre läkare, seniora läkare och läkare utbildade i andra länder bär alla med sig olika erfarenheter och värdesätter olika saker. Det vore märkligt om alla alltid drog samma slutsatser. En av styrkorna med att vårt förbund samlar hela professionen är att dessa perspektiv får mötas. Inte för att skillnaderna ska suddas ut, utan för att besluten blir bättre när vi delar med oss av våra olika verkligheter. Demokratin vilar på samma grund som vetenskapen: att ståndpunkter behöver prövas och omprövas när nya argument och erfarenheter tillkommer.

Läkarförbundets årliga fullmäktige är inte bara en tradition. Det är ett sätt att säkerställa att förbundets politik fortsätter att bottna i läkares erfarenheter, behov och vilja. Under två dagar samlas nu Läkarförbundets 142 fullmäktigedelegater, NI, för att diskutera viktiga frågor som läkares villkor, forskning, utbildning och sjukvårdspolitik.

Låt oss tillsammans skapa en framtid där vi ärligt kan svara en ung läkarstudent som skriver till oss att: du har de allra bästa förutsättningarna för att kunna vara läkare. Du har ett mångfacetterat yrkesliv framför dig där möjligheterna är oändliga. Och du bestämmer själv när yrkeslivet ska sluta. Du har valt en profession med tydlig förankring i vetenskapen som ger dig möjlighet att hjälpa människor i nöd och till och med att rädda liv. Du kommer att få en lön som rimmar med det ansvar du tar. Dina insatser kommer att bidra till en likvärdig sjukvård, en av världens bästa, och din läkargärning kommer att genomsyras av principen om alla människors lika värde.

Och vi har din rygg.

Härmed förklarar jag Sveriges läkarförbunds fullmäktige 2026 för öppnat.